

Dokumenttyp Instruktion	Ansvarig verksamhet Barn, unga och familjehälsa	Version 5	Antal sidor 5
Dokumentägare Lisa Lindqvist Verksamhetsutvecklare	Fastställare Marja Rudenhed Verksamhetschef	Giltig fr.o.m. 2026-05-25	Giltig t.o.m. 2028-05-24

Fråga om våld inom barnhälsovården Värmland

Gäller för: Barn, unga och familjehälsa, Barnavårdscentraler Värmland

Vilka ska tillfrågas på rutin och när ska frågan ställas?

Samtal om våldets påverkan på barnet görs i samband med något av de tidiga besöken inom barnhälsovården. En broschyr lämnas ”Barn har rätt till en uppväxt utan våld” Den finns översatt till engelska, somaliska och arabiska.

Vårdnadshavare till barn tillfrågas rutinmässigt om utsatthet för våld i nära relationer med hjälp av formuläret ”Våld i familjen”. Formuläret finns på 11 språk, återfinns på barnhälsovårdens hemsida. Frågor om våld kan behöva upprepas även om vårdnadshavaren inte tillstår våld, exempelvis vid indikation/ fortsatt oro från personal eller där insatser inte ger avsedd effekt.

- Vårdnadshavare 1 tillfrågas vid hälsobesöket när barnet är 6–8 veckor, frågan ställs i enskildhet med hjälp av formuläret ”Våld i familjen” och i samband med EPDS-screening.
- Vårdnadshavare 2 tillfrågas vid hälsobesök när barnet är 3, 4 eller 5 månader frågan ställs i enskildhet med hjälp av formuläret. ”Våld i familjen” och i samband med enskilt föräldrasamtal.

Vid behov av tolk för att ställa frågor om våld, använd alltid en auktoriserad tolk.
Närstående/anhörig ska inte tolka.

Dokumentation i barnets journal

För vårdnadshavare 1

Journalmall Besök BHVQ, Kontaktorsak 6–8 veckor, Sökordet Blivit tillfrågad om våld i nära relation (Ja) (återfinns under socialt).

För vårdnadshavare 2

Journalmall Besök BHVQ, Kontaktorsak 3 månader, 4 månader eller 5 månader, Sökordet Blivit tillfrågad om våld i nära relation (Ja) (återfinns under socialt).

Framkommer ingen våldsutsatthet när du ställt frågan räcker det att du klickar (JA) i sökordet ”Blivit tillfrågad om våld i nära relation” i ordinarie anteckning för kontakten och kodar som vanligt med Diagnoskod Z001 och åtgärds kod AV119 i barnets journal.

Dokumentation vid våldsutsatthet

- All information om våld ska journalföras i Cosmic-mall Våldsutsatthet.

Dokumentation i barnets journal

- Framkommer våldsutsatthet som påverkar barnet och du behöver dokumentera i mall Våldsutsatthet i barnets journal ska du koda den ordinarie anteckningen för vårdkontakten med XV004, Journaldokumentation UNS och i mallen våldsutsatthet koda med Diagnoskod Z001 och Åtgärds kod AV119, om det varit vid ett ordinarie besök enligt barnhälsovårdsprogrammet.

Dokumentation i vårdnadshavares journal

- Om det förekommer någon form av våldsutsatthet hos vårdnadshavare dokumenteras det i vårdnadshavares journal i mallen Våldsutsatthet och använd diagnoskod R45.2 och Åtgärdskod GB015.
- Vid eventuella uppföljande samtal dokumenteras det på samma sätt.

Sökordet "Blivit tillfrågad om våld i nära relation" finns också i Journalmallen Extrabesök vilket gör att frågan kan dokumenteras vid alla besök genom att lägga till den mallen.

För mer stöd kring dokumentation och kodning se referenser.

Vid identifiering av våldsutsatthet/våldsutövande

- Vid misstanke om våldsutsatthet hos barn ställs frågor till vårdnadshavare om orsaken till symtomen eller tecknen, om det är möjligt utan att det innebär en risk för barnet.
- Vid utfall av våldsutsatthet (direkt eller bevitnat) ska barnet/vårdnadshavarens vårdbehov bedömas och tas om hand, inom verksamheten eller genom remiss till lämplig instans.
- Erbjud vårdnadshavaren (vuxna över 18 år) hjälp att kontakta socialtjänsten om hen samtycker till det.
- Vid våldsutsatthet eller misstanke om våldsutsatthet hos vuxen där barn under 18 år finns i familjen, eller/och om ett barn visar symptom eller tecken som väcker misstanke om att barnet är våldsutsatt eller bevitnat våld skall orosanmälan göras till socialtjänsten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

För mer information vid identifiering av förekomst av våld se bifogad bilaga "Flödesschema för vidare hantering efter fråga om våldsutsatthet".

Samarbete och ansvarsfördelning

Psykologmottagningen för FBHV skall vara en stödfunktion till barnhälsovården och mödrahälsovården gällande arbetsuppgiften att fråga om våldsutsatthet. Formuläret "våld i familjen" används i respektive verksamhetsdel.

Vid våldsutsatthet har socialtjänsten det yttersta ansvaret att erbjuda stöd, hjälp och skydd. Vidare har hälso- och sjukvården ett ansvar att beakta den utsattas behov av information, råd och stöd samt att erbjuda stöd och behandling för våldets konsekvenser. Många våldsutsatta och barn som bevitnat våld behöver insatser från både socialtjänsten och olika delar av hälso- och sjukvården och det är därför viktigt med samverkan.

BHV-sjuksköterska

1. Ska göra en bedömning vid samtliga utfall för våldsutsatthet, bedömningen syftar till att avgöra allvarlighetsgrad i dagsläget och fortsatt stödbehov.
2. Ska vid bedömning av hög allvarlighetsgrad och akut omhändertagande, eller vid oro för att barn far illa, kontakta socialtjänsten.
3. Ska hjälpa den vuxna att få kontakt med socialtjänsten, om personen samtycker till det.
4. Ska vid utfall av våldsutsatthet som uppges påverka föräldern/barnens liv/vardag erbjuda remiss till psykologmottagningen för FBHV, eller hänvisa/informera om annan lämplig mottagare i de fall det tydligt inte påverkar föräldraskapet (Behandlings och samtalsmottagningen, kurator på familjecentral, samtalsmottagning på vårdcentral)

Vid utfall på "våld i familjen" där BHV-sjuksköterskan bedömer att remiss till psykologmottagningen för FBHV ska skrivas ska följande information finnas i remissen.

- Beskrivning av symptom hos barnet/vårdnadshavaren.
- Beskrivning av påverkan på föräldraskapet
- Vårdnadshavarens önskemål/behov
- Information om eventuella andra vårdkontakter/kontakt med socialtjänst

Psykologmottagningen FBHV kan vid behov alltid konsulteras inför remiss. Kom ihåg att all våldsrelaterad information ska läggas i våldsmall som kan länkas till remiss.

Psykologmottagningen FBHV

1. Ska erbjuda konsultation till BHV/MHV för stöd i arbetsuppgiften att fråga om våldsutsatthet.
2. Ska erbjuda bedömningssamtal i syfte att kartlägga vilka insatser som lämpligen ska mobiliseras i de fall där det inte redan hos barnmorskan/BHV-sjuksköterskan är tydligt var patienten skall hänvisas.
3. Ska erbjuda bedömningssamtal vid utfall av våldsutsatthet som uppges påverka barnet eller föräldern.
4. Ska vid oro för att barn far illa, kontakta socialtjänsten.
5. Ska vid våldsutsatthet hjälpa den vuxna att få kontakt med socialtjänsten, om personen samtycker till det.

Bilagor

Metodstöd för fråga om våld

- Metodstöd för frågor om våld till vuxna vid fysiskt besök, se bifogad bilaga sidan 4.

Vidare hantering efter fråga om våldsutsatthet

- Flödesschema för vidare hantering efter fråga om våldsutsatthet, se bifogad bilaga sidan 5.

Dokumentet är utarbetat av: Lisa Lindqvist

Ta fram: • Formuläret våld i familjen (ViF) Vid behov boka tolk (auktoriserad) Träffa patienten i enrum	Berätta varför frågor om våld ställs: • Frågar på rutin • Våld orsakar ohälsa • Möjliggör rätt diagnos, behandling och insats. Beskriv olika former av våld Berätta om anmälningsplikt (barn under 18)	Lämna ut formuläret ViF: • Låt patienten fylla i svaren i sin takt, stanna i rummet • Gå igenom svar tillsammans. Vid ja-svar, ställ följdfrågor: • Vem/vilka har utövat/utsatts för våld? • När hände det? • Har det hänt flera gånger? • Har något barn sett/hört? • Har patienten/barn fått stöd? • Påverkar våldet hälsan? • Är patienten rädd? • Vill patienten ha hjälp?	Vid nej-svar: • Berätta att frågan kan ställas igen. • Informera om stöd. Vid ja-svar: • Bekräfta patientens upplevelse och definiera vad som är våld. • Bedöm behov av stöd/ behandling. • Remittera vidare vid behov • Över 18 år: Informera om socialtjänsten och hjälp personen att ta kontakt om hen samtycker till det • Under 18 år eller finns barn under 18 år i familjen: Ställningstagande till orosanmälan till socialtjänsten. Vid pågående våld via direkt samtal till socialtjänsten. Muntlig anmälan efterföljs av skriftlig. Ta ställning till: • Polisanmälan	Dokumentera att frågor om våld ställts (Ja). Vid ja-svar, dokumentera: • Uppgifter om våld • Synliga skador • Bedömning av vård • Information som getts • Åtgärder som vidtagits • Eventuell anmälan till socialtjänst (KVA-kod GD008) eller polis. Vid Nej-svar, dokumentera: • Att frågan är ställd (Ja) • Eventuella omständigheter som gör att frågan bör följas upp.
---	--	--	--	---

Flödesschema för vidare hantering efter fråga om våldsutsatthet

Att fråga om våldsutsatthet är ställd (ja) ska alltid dokumenteras i journal, oavsett utfall. Vidare information om ev våldsutsatthet ska alltid dokumenteras i Cosmic-mall "Våldsutsatthet". Se vidare **INS-09246-v.6.0 Våldsutsatthet**

Är patient under 18 år eller om det finns barn under 18 år i hushållet bör orosanmälan till socialtjänsten alltid övervägas, enligt **RIK-11546-v.12.0- Anmälningsskyldighet och ansvar för barn och ungdomar upp till 18 år –Barn som far illa eller riskerar att fara illa.**

